

СПРОЩЕНЕ ПРОВАДЖЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ СПРАВ

SIMPLIFIED PROCEEDINGS: PECULIARITIES AND PROCEDURE FOR CONSIDERATION OF CIVIL CASES

Коломієць Я.Л., к.ю.н.,
асистент кафедри цивільного процесу

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Комісарова Д.О., студентка III курсу факультету адвокатури
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Сиротенко Я.В., студентка III курсу факультету адвокатури
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття присвячена дослідженню інституту спрощеного позовного провадження. Запровадження вказаного інституту до національного судочинства є результатом запозичення позитивного досвіду європейських країн, яке повинно сприяти підвищенню ефективності правосуддя, а саме: швидкому розгляду цивільної справи, зменшення судових витрат сторін, пов'язаних із розглядом справи, зменшення робочого навантаження на судів, оскільки надмірні затримки у відправленні правосуддя становлять серйозну загрозу, зокрема щодо поваги до верховенства права і доступу до правосуддя.

У роботі проведена порівняльна характеристика спрощеного та загального позовного провадження і розкриті специфічні ознаки нової форми розгляду справи у позовному провадженні. Серед яких: скорочений строк розгляду справи, скорочений строк проведення підготовчих дій і відсутність підготовчого засідання, розгляд справи за загальним правилом у письмовому провадженні, спрощена форма стадії розгляду справи по суті, неможливість розгляду у справі зустрічного позову, можливість переходу розгляду справи від спрощеного провадження до загального позовного провадження.

Законодавець встановлює випадки, у яких суд може перейти від розгляду справи у спрощеному провадженні до розгляду справи за правилами загального позовного провадження, а саме: подання зустрічного позову, збільшення позивачем розміру позовних вимог або зміна предмета позову, якщо така справа вже не може бути розглянута за правилами спрощеного провадження, якщо відповідач заперечує проти розгляду справи у порядку спрощеного провадження на заявлене клопотання позивача.

Зазначено, що справи, які розглядаються в порядку позовного провадження залежно від їх можливості розгляду в спрощеному провадженні можна поділити на три групи: 1. справи, які суд обов'язково розглядає у порядку спрощеного позовного провадження; 2. справи, що можуть бути розглянуті у спрощеному провадженні; 3. справи, які не можуть бути розглянуті в порядку спрощеного позовного провадження.

Авторами запропоноване власне визначення спрощеного позовного провадження як особливої процесуальної форми розгляду справи у позовному провадженні, котре характеризується коротким строком розгляду справи переважно у письмовій формі і розраховане на певну категорію цивільних справ.

Ключові слова: цивільний процес, спрощене позовне провадження, загальне позовне провадження, спрощені процедури, мало-значні справи.

The article is devoted to the study of the institute of simplified lawsuit proceedings. The introduction of this institution in the national judiciary is the result of borrowing the positive experience of European countries, which should help to improve the efficiency of justice, namely: speedy civil proceedings, reduction of court costs related to the case, reducing the workload on the courts. Because excessive delays in the administration of justice pose a serious threat, in particular to respect for the rule of law and access to justice.

The comparative characteristics of the simplified and general lawsuit proceedings are carried out in the work and the specific features of the new form of consideration of the case in the lawsuit proceedings are revealed. Among them: shortened term of consideration of the case, shortened term of preparatory actions and absence of preparatory meeting, consideration of the case as a general rule in written proceedings, simplified form of the stage of consideration of the case on the merits, impossibility of consideration of the counterclaim, possibility of transition from simplified to general claim proceedings.

The legislator establishes cases in which the court may move from consideration of a case in simplified lawsuit proceedings to consideration of a case under the rules of general lawsuit proceedings, namely: filing a counterclaim, increasing the plaintiff's claims or changing the subject of the claim, if such a case can no longer be considered. Rules of simplified proceedings, if the defendant objects to the consideration of the case in the simplified proceedings at the request of the plaintiff. The authors expressed a critical opinion on the transition of consideration of the case according to the rules of general lawsuit proceedings in the event of a counterclaim by the defendant.

It is noted that cases that are considered in litigation, depending on their ability to consider in simplified lawsuit proceedings can be divided into three groups: 1. cases that the court must consider in simplified lawsuit proceedings; 2. cases that can be considered in simplified lawsuit proceedings; 3. cases that cannot be considered by way of simplified lawsuit proceedings.

The authors propose their own definition of simplified lawsuit proceedings as a special procedural form of consideration of the case in litigation, which is characterized by a short period of consideration of the case, mainly in writing and is designed for a certain category of civil cases.

Key words: civil proceedings, simplified lawsuit proceedings, general lawsuit proceedings, simplified procedures, minor cases.

Постановка проблеми. Упродовж багатьох років Рада Європи висловлювала занепокоєння щодо покращення доступу до правосуддя, про що йдеться у резолюціях і рекомендаціях із питань надання правової допомоги, спрощення процедур, зменшення вартості судового провадження, використання нових технологій, зменшення завантаженості суддів та альтернативних засобів вирішення спорів. Для покращення доступу до правосуддя

Рада Європи у рекомендаціях зазначала, що держави повинні запровадити: а) ефективні запобіжні заходи, б) сумарне, спрощене або прискорене провадження, та в) процедури для вирішення попередніх питань на ранніх етапах розгляду справи (у тому числі юрисдикційних питань) і для швидкого вирішення будь-якої апеляції стосовно таких попередніх питань. Комітет ради Європейських суддів зазначає, що рекомендація щодо спрощення

є особливо важливою у випадках незначних судових спорів, спорів за участю споживачів, а також у справах, у яких визначення правових і фактичних обставин не викликає особливих труднощів (наприклад, щодо врегулювання сплати боргів) [1, с. 8].

Вітчизняні науковці також звертали увагу на необхідність запровадження спрощеного, прискореного судочинства по окремих категоріях цивільних справ, а саме: справ, у яких для ухвалення судового рішення достатньою є наявність скороченого складу юридичних фактів і обов'язкових процесуальних дій [2, с. 117].

Рекомендації Ради Європи, щодо запровадження спрощених, прискорених проваджень, були втілені у судочинство України у 2017 р. Так законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 р. № 2147-VIII Цивільний процесуальний кодекс (далі – ЦПК) України викладено в новій редакції, у якій одним із нововведень є розгляд справ у порядку спрощеного позовного провадження [3]. Відповідно до п. 2 ч. 2 ст. 19 ЦПК України цивільне судочинство здійснюється за правилами, передбаченими цим Кодексом, у порядку позовного провадження (загального або спрощеного) [4]. Тобто позовне провадження передбачає можливість розгляду цивільної справи у загальній або спрощеній формі.

Актуальність останніх досліджень. Сьогодні інститут спрощеного позовного провадження є об'єктом дослідження багатьох науковців-цивілістів, зокрема О.Ю. Зуб, І.О. Ізарова, В.В. Комаров, О.С. Ткачук, О.І. Угрінюська.

Мета. Дослідження поняття, сутності інституту спрощеного позовного провадження, порядку його проведення, співвідношення його з загальним позовним провадженням, шляхом виокремлення спеціальних ознак. Виявлення недоліків правового регулювання цього виду позовного провадження, застосування спрощеного позовного провадження на практиці та пошук шляхів щодо вирішення вказаних проблем.

Виклад основного матеріалу. Спрощена форма розгляду цивільної справи в позовному провадженні є новелою в нашому законодавстві. Введення цього інституту є результатом запозиченням позитивного досвіду європейських країн, яке повинно сприяти підвищенню ефективності правосуддя, а саме: швидкому розгляду цивільної справи, зменшення судових витрат сторін, пов'язаних із розглядом справи, зменшення робочого навантаження на судів. Радою Європи неодноразово зазначалося, що надмірні затримки у відправленні правосуддя становлять серйозну загрозу, зокрема щодо поваги до верховенства права і доступу до правосуддя [5, с. 146].

Виходячи із самої назви, а саме загального визначення терміну спрощене: простіший варіант чого-небудь, нескладне [6, с. 607] можна зробити висновок, що спрощене позовне провадження є більш простим, ніж загальне позовне провадження. Для підтвердження цієї думки проведемо порівняння порядку проведення загального позовного провадження зі спрощеним провадженням і розкриємо специфічні ознаки нової форми розгляду справи у позовному провадженні.

По-перше, за правилами загального позовного провадження розгляд справи може тривати дев'яносто днів (шістдесят днів – підготовче провадження, тридцять днів – розгляд справи по суті), а подеколи розгляд справи може бути збільшений ще на тридцять днів відповідно до ч. 3 ст. 189 ЦПК України. Для спрощеного провадження визначені скорочені строки розгляду справи. Відповідно до ч. 1 ст. 275 ЦПК України суд розглядає справи у порядку спрощеного позовного провадження протягом розумного строку, але не більше шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі, тобто першою з ознак є ско-

рочений строк розгляду справи у порядку спрощеного провадження [7, с. 85].

По-друге, розгляд справи у порядку загального позовного провадження передбачає проходження всіх передбачених Цивільним процесуальним кодексом України стадій цивільного судочинства у суді першої інстанції, серед яких наявне підготовче провадження. Відповідно до глави 3 розділу III ЦПК України підготовче провадження має бути проведене протягом шістдесяти днів з дня відкриття провадження у справі, де остаточно визначається предмет спору та характер спірних правовідносин, позовні вимоги та склад учасників судового процесу та вчиняються інші дії задля забезпечення правильного, своєчасного і безперешкодного розгляду справи по суті. У підготовчому провадженні суд обов'язково проводить підготовче судові засідання, яке має бути розпочате не пізніше ніж через тридцять днів із дня відкриття провадження у справі. Під час підготовчого засідання суд розглядає клопотання учасників, вирішує питання про вступ у справу інших осіб, заміну неналежного відповідача, витребування доказів, призначення експертизи, примирення сторін, колегіального розгляду справи та інші процесуальні питання [4]. Під час же спрощеного позовного провадження підготовче судові засідання не проводиться, а всі процесуальні дії учасників справи та суду, які можуть бути вчинені під час підготовчого провадження, якщо справа розглядається за правилами загального позовного провадження можуть вчинятися до першого судового засідання або протягом тридцяти днів з дня відкриття провадження у справі, якщо судові засідання у спрощеному провадженні не проводиться, наприклад, згідно із ч. 1 ст. 51 ЦПК України суд першої інстанції має право за клопотанням позивача до закінчення підготовчого провадження, а у разі розгляду справи за правилами спрощеного позовного провадження – до початку першого судового засідання залучити до участі у ній співвідповідача. Тобто усі підготовчі дії, які можуть бути вчинені під час розгляду справи за правилами загального позовного провадження протягом 60, а у визначених випадках 90 днів, під час спрощеного провадження вчиняються протягом 30 днів. Тобто строк підготовчих дій також скорочений.

По-третє, розгляд справ у загальному позовному провадженні відбувається з повідомленням і викликом учасників справи, а у випадку неявки в судові засідання учасника справи, щодо якого відсутні відомості про вручення йому повідомлення про дату, час і місце судового засідання або першої неявки в судові засідання учасника справи, якого повідомлено про дату, час і місце судового засідання, якщо він повідомив про причини неявки, які судом визнано поважними, суд відкладає розгляд справи в судовому засіданні відповідно до пп. 1, 2 ч. 2 ст. 223 ЦПК України. На відміну від цього суд розглядає справу в спрощеному позовному провадженні без повідомлення сторін за наявними доказами і письмовими поясненнями, які викладені у заявах по суті справи. На сьогодні запровадження письмової форми розгляду справи є доволі поширеною практикою для окремих категорій справ. Так наприклад, Регламент Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу ЄС 861/2007 від 11 липня 2007 р. «Про заснування європейської процедури врегулювання спорів з невеликою сумою позову», що запроваджує європейську процедуру вирішення дрібних (малозначних) спорів і є центральним джерелом права щодо дрібних позовів у ЄС визначає, що Європейська процедура дрібних позовів має бути письмовою процедурою, за винятком випадків, коли суд або трибунал визнає необхідним усне слухання або сторона заявила на це прохання. Суд або трибунал може відмовити у задоволенні такого прохання. Така відмова не може бути оскаржена окремо [8]. Проте не можна не зважати на такий принцип судочинства як право бути вислуханим.

Право бути вислуханим у суді цивільної юрисдикції є одним із фундаментальних прав особи, яка зазнала

втручання у свої права, свободи або інтереси, що на транснаціональному рівні уведено у ранг принципу судочинства. Забезпечення реалізації права бути вислуханим є необхідною передумовою того, що сторони будуть «почуті» судом, а відповідні засади повинні визначати всю систему цивільного судочинства. Незважаючи на публічний інтерес у встановленні спрощених процедур, процесуальна форма повинна бути гнучкою: вона покликана встановити та забезпечити процесуальні засоби, які дозволять заінтересованій особі надати свої аргументи чи заперечення у той спосіб, який особа вважає для себе прийнятним, враховуючи справедливу можливість та достатній розумний час [9, с. 39].

Тому для забезпечення права бути вислуханим та права на справедливий судовий розгляд в ЦПК як і в європейській процедурі з розгляду дрібних (малозначних) справ передбачена можливість розгляду справи за участю сторін. Так, у ч. 5 ст. 279 ЦПК України визначено два випадки коли справа може бути розглянута з повідомленням сторін. По-перше, за наявності клопотання однієї із сторін, по-друге, з власної ініціативи суду. Визначений строк можливої подачі такого клопотання, а саме: позивачу – з позовом або не пізніше п'яти днів із дня отримання відзиву, а відповідачу – у строк для подання відзиву, тобто в строк, встановлений судом, який не може бути меншим п'ятнадцяти днів з дня вручення ухвали про відкриття провадження у справі. Суд, визначаючи порядок розгляду справи, повинен враховувати бажання сторін, їх право бути вислуханим і виключні підстави для відмовити у задоволенні такого клопотання сторін.

По-четверте, якщо справа розглядається за правилами загального позовного провадження стадія розгляду справи по суті складається з наступних частин: відкриття розгляду справи по суті, з'ясування обставин справи та дослідження доказів, судові дебати та ухвалення рішення. Розгляд справи по суті, якщо справа розглядається за правилами спрощеного позовного провадження з повідомленням (викликом) сторін також має спрощену форму: суд заслуховує усні пояснення сторін, показання свідків, а судові дебати не проводяться.

По-п'яте, у загальному позовному провадженні суд може розглядати справи із зустрічним позовом, на відміну від цього, спрощене позовне провадження не передбачає можливості розгляду справи із зустрічним позовом. Відповідно у ч. 3 ст. 193 ЦПК України закріплено, що у випадку подання зустрічного позову у справі, яка розглядається за правилами спрощеного позовного провадження, суд постановляє ухвалу про перехід до розгляду справи за правилами загального позовного провадження. Наприклад, Деснянський районний суд м. Чернігова 31 травня 2018 р. розглянув у порядку спрощеного провадження цивільну справу за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про поділ майна. 20.04.2018 відповідачем ОСОБА_2 подано до суду зустрічну позовну заяву до ОСОБА_1 про визнання майна особистою власністю. Ухвалою суду визначено перейти до розгляду справи за правилами загального позовного провадження [10].

Підсумовуючи вищевикладене зазначимо, що розгляд справи у порядку спрощеного провадження передбачає скорочені строки для вчинення процесуальних дій учасників справи й суду під час підготовки справи до розгляду по суті: розгляд справи по суті відбувається як правило в письмовому провадженні, проте для забезпечення права бути вислуханим суд може розглядати справу з повідомленням (викликом) сторін, досліджуючи докази, викладені у заявах по суті справи, заслуховуючи усні пояснення сторін, показання свідків, але без проведення судових дебатів. Тобто у спрощеному провадженні можуть бути розглянуті цивільні справи, які не обтяжені значним колом обставин, які повинні довести сторони у справі, не потребують додаткових підготовчих дій, наприклад,

роз'яснення які саме докази повинні бути подані учасниками справи та можуть бути вирішені судом за наявністю такого складу юридичних фактів оскільки пріоритетом цього провадження є швидкість. Тому пропонуємо дослідити цивільні справи щодо можливості та доцільності їх розгляду в порядку спрощеного позовного провадження.

Відповідно до ст. 19 та 274 ЦПК можна виділити групу справ, які суд за загальним правилом обов'язково розглядає у порядку спрощеного позовного провадження:

- малозначні справи: а) справи, у яких ціна позову не перевищує ста розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, б) справи незначної складності, визнані судом малозначними, крім справ, що підлягають розгляду лише за правилами загального позовного провадження, та справ, ціна позову в яких перевищує двісті п'ятдесят розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб (згідно ч. 1 ст. 7 ЗУ «Про Державний бюджет України на 2021 рік» прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на 1 січня 2021 р. для працездатних осіб встановлено 2 270 грн, тобто справи в яких ціна позову складає від 22 700 до 67 500 грн), в) справи про захист прав споживачів з ціною позову не більше двісті п'ятдесят розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, г) справи про розірвання шлюбу, д) справи, що стосуються аліментів чи додаткових витрат на дитину, збільшення їх розміру, стягнення неустойки (пені) за прострочення сплати аліментів, індексацію аліментів, зміну способу їх стягнення, якщо такі вимоги не пов'язані зі встановленням чи оспоруванням батьківства (материнства);

- справи, що виникають із трудових відносин;
- справи про надання судом дозволу на тимчасовий виїзд дитини за межі України тому з батьків, хто проживає окремо від дитини, у якого відсутня заборгованість зі сплати аліментів і якому відмовлено другим із батьків у наданні нотаріально посвідченої згоди на такий виїзд.

До другої групи можна віднести справи, які *можуть* бути розглянуті у спрощеному провадженні:

- справи незначної складності;
- будь-які інші справи, віднесені до юрисдикції суду, для яких пріоритетним є швидке вирішення справи, за винятком справ, зазначених у ч. 4 ст. 274 ЦПК України.

Необхідно звернути увагу, що, якщо для першої групи встановлена імперативна вказівка, щодо розгляду справи в порядку спрощеного провадження, то при відкритті провадження по даним категоріям справ, суд на власний розсуд або за наявності клопотання від позивача вирішує питання про розгляд справи у порядку спрощеного позовного провадження.

Також вважаємо за необхідне виділити групу справ, які не можуть бути розглянуті у порядку спрощеного позовного провадження:

- справи, у яких ціна позову перевищує 250 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
- сімейні справи (крім тих, що стосуються аліментів, додаткових витрат на дитину і розірвання шлюбу, бо ці справи є малозначними відповідно до ст. 19 ЦПК);
- справи щодо спадкування;
- справи щодо приватизації державного житлового фонду;
- справи про визнання необгрунтованими активів і їх стягнення ву дохід держави.

Така класифікація справ дозволяє позивачу спрогнозувати в які строки, у якому порядку буде розглянута справа, приблизні судові витрати, а суду доцільніше розподілити робоче навантаження на суддів. Проте розподіл справ на ці три групи є дещо умовним, оскільки процесуальне законодавство передбачає випадки, у яких суд повинен перейти від розгляду справи за правилами спрощеного провадження до загального позовного провадження.

Так, відповідно до ч. 4 ст. 193 ЦПК у разі подання зустрічного позову у справі, яка розглядається за правилами

спрощеного позовного провадження, суд постановляє ухвалу про перехід до розгляду справи за правилами загального позовного провадження. Це загалом є виправданим, оскільки прийняття і розгляд зустрічного позову значно ускладнює процес, збільшує коло питань, що розглядаються [11, с. 32]. Частиною 5 статті 274 ЦПК передбачений перехід до загального позовного провадження зі спрощеного у випадку збільшення позивачем розміру позовних вимог або зміні предмета позову, якщо така справа вже не може бути розглянута за правилами спрощеного провадження. Так по цивільній справі № 523/17769/18 Суворовський районний суд м. Одеси 04 лютого 2019 р. розглянув у спрощеному позовному провадженні цивільну справу за позовом ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про стягнення грошових коштів. 14 грудня 2018 р. було відкрито спрощене позовне провадження, 29 січня 2019 р. від представника позивача надійшла заява про збільшення позовних вимог, згідно яких просить стягнути з відповідача ОСОБА_2 основну суму боргу та заборгованості за процентами у загальному розмірі 37100 доларів США, яка в еквіваленті становить 1038088,87 грн. Судом ухвалено прийняти заяву позивача про збільшення позовних вимог та відкрити загальне провадження у цивільній справі за позовною заявою ОСОБА_1 до ОСОБА_2 про стягнення грошових коштів [12].

Третью підставою для переходу від спрощеного до загального позовного провадження є заперечення відповідача на заявлене клопотання позивача щодо розгляду справи у порядку спрощеного позовного провадження (ч. 4 ст. 277 ЦПК).

Наголошуємо на тому, що перехід розгляду справи від спрощеного провадження до загального позовного провадження можливий лише у вищевказаних випадках, що є значним недоліком, і за власним розсудом суду (наприклад, якщо справа має значний обсяг обставин, які повинні бути доведені, ускладнена експертизами і суддя заздалегідь розуміє, що строки розгляду справи можуть бути порушені) або за клопотанням учасника справи (якщо справа має для нього суттєве значення) перехід до загального позовного провадження неможливий. Звертаємо увагу, що для загального ж позовного провадження переходу у спрощене провадження у жодному разі законодавством не передбачено.

Доречною є пропозиція О.І. Угріновської, котра зазначає про необхідність надати суду дискреційні повноваження щодо вирішення питання, за правилами якого провадження (загального чи спрощеного) можуть бути розглянуті малозначні та справи, що виникають із трудових відносин, оскільки судова практика свідчить, що такі справи не завжди можливо розглянути у встановлені законодавцем строки через значний обсяг обставин, які повинні бути доведені або інші обставини, які затримують розгляд справи. [7, с. 88].

Незважаючи на наявність наукової дискусії стосовно спеціальних ознак, процедури розгляду та вирішення справ спрощеного позовного провадження, науковці досі обережно висловлюються стосовно визначення поняття цього процесуального інституту і до загального визначення ще

не прийшли. О.Ю. Зуб визначив спрощене провадження як специфічну, додаткову форму розгляду й вирішення цивільних справ, яка ґрунтується на добровільному підході у його застосуванні, характеризується усіченим складом процесуальних правил порівняно із загальним порядком розгляду цивільних справ і закінчується постановленням особливого судового рішення [13, с. 66]. Схожий підхід до визначення спрощеного позовного провадження запропоновано А. Колос, але вона додатково вказує на те, що ця форма розгляду цивільних справ має певні процесуальні правила, відмінні від загального порядку розгляду цивільних справ [14, с. 35]. У навчальній літературі зазначається, що спрощене позовне провадження не є самостійним видом провадження, а становить спрощену конструкцію загального позовного провадження як певної процедури розгляду та вирішення цивільних справ зі спорів про право, у випадках, передбачених ЦПК [15, с. 244], спрощене позовне провадження призначене для розгляду малозначних справ, справ, що виникають із трудових відносин, справ незначної складності та інших справ, для яких пріоритетним є швидке вирішення справи [16, с. 128].

На нашу думку, спрощене позовне провадження – це скорочена процесуальна форма розгляду цивільної справи у позовному провадженні, яка характеризується коротким строком розгляду справи переважно у письмовій формі і розрахована на справи незначної складності або справи, для яких пріоритетними є швидкий розгляд справи.

Висновки. Запровадження інституту спрощеного провадження у судову систему України є результатом запозичення позитивного досвіду європейських країн, яке повинно сприяти підвищенню ефективності правосуддя, а саме: швидкому розгляду цивільної справи, зменшенню судових витрат сторін, пов'язаних із розглядом справи, зменшенню робочого навантаження на суддів.

З'ясовано, що розгляд справи у порядку спрощеного провадження передбачає скорочені строки для вчинення процесуальних дій учасників справи і суду під час підготовки справи до розгляду по суті: розгляд справи по суті відбувається зазвичай у письмовому провадженні, проте для забезпечення права бути вислуханим суд може розглядати справу з повідомленням (викликом) сторін, досліджуючи докази, викладені в заявах по суті справи, заслуховуючи усні пояснення сторін, показання свідків, але без проведення судових дебатів. З цього випливає, що у спрощеному провадженні можуть бути розглянуті цивільні справи, які не обтяжені значним колом обставин, не потребують додаткових підготовчих дій, та можуть бути вирішені судом за наявності такого складу юридичних фактів оскільки пріоритетом цього провадження є швидкість.

Підтримана думка, про необхідність надати суду дискреційні повноваження щодо вирішення питання за правилами якого провадження (загального чи спрощеного) можуть бути розглянуті малозначні та справи, що виникають із трудових відносин оскільки такі справи не завжди можливо розглянути у встановлені законодавцем строки через значний обсяг обставин, які повинні бути доведені або інші обставини, які затримують розгляд справи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Висновок № 6 Консультативної ради європейських суддів про справедливий суд у розумні строки та роль судді в судових процесах з урахуванням альтернативних засобів вирішення спорів. м. Страсбург, 24 листопада 2004 р., с. 129 URL: <https://rm.coe.int/native/1680701805>
2. Васильев С.В. Гражданский процесс: курс лекций. Харьков: Эспада, 2010. 866 с.
3. Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів»: Закон України від 03 жовтня 2017 р. № 2147-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2147-19>
4. Цивільний процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40–41, 42. Ст. 492. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.
5. Дотримання вимог справедливого судового розгляду у контексті виконання рішень Європейського суду з прав людини у групі справ «Світлана Науменко проти України» та «Меріт проти України». ТОВ «УЛЬТРАДРУК», 2021 р. С. 214.
6. Словник української мови : в 11 т. Т. 9, 1978. С. 827.

7. Угриновська О., Гембара Г. Спрощене позовне провадження: законодавча регламентація та проблеми судової практики. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 12. С. 85–89.
8. Регламент Європейського Парламенту та Ради Європейського Союзу ЄС 861/2007 від 11 липня 2007 р. «Про заснування європейської процедури врегулювання спорів з невеликою сумою позову». URL: <https://base.garant.ru/2569689/>.
9. Масло Т. Пропорційність обмежень права бути вислуханим під час здійснення спрощених процедур у цивільному судочинстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 2. С. 36–40.
10. Рішення Деснянського районного суду м. Чернігова від 31 травня 2018 р. по справі № 750/1380/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74357553>
11. Васильченко М.М. Заперечення проти позову : навчальний посібник. Харків, 1973. 44 с.
12. Ухвала Суворовського районного суду м. Одеси від 04 лютого 2019 р. по справі № 523/17769/18. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79666552>
13. Зуб О.Ю. Спрощене провадження як модель цивільного судочинства. *Проблеми законності*. 2015. Вип. 131. С. 62–70.
14. Колос А. Теоретичні проблеми спрощеного провадження у цивільному процесі. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 4. С. 32–35.
15. Цивільний процес : навчальний посібник / К.В. Гусаров, М.В. Жушман, С.О. Кравцов та ін. Харків : Право, 2020. 390 с.
16. Ізарова І.О., Ханік-Посполітак Р.Ю. Цивільний процес України : навчальний посібник. Київ : ВД «Дакор», 2019. 274 с.